Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (czwarta izba)

z dnia 18 grudnia 2025 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Rynek wewnętrzny energii elektrycznej – Rozporządzenie (UE) 2022/1854 – Interwencja w sytuacji nadzwyczajnej w celu rozwiązania problemu wysokich cen energii – Artykuł 2 pkt 5 i 9 – Artykuły 6–8 – Pułap dochodów rynkowych uzyskanych przez producentów energii elektrycznej wykorzystujących niektóre źródła energii – Ustalenie „dochodów rynkowych” – Uregulowania krajowe przewidujące stosowanie domniemań albo niewzruszalnych, albo wzruszalnych za pomocą innych domniemań – Zasada proporcjonalności – Artykuł 22 ust. 2 lit. c) – Okres stosowania art. 6–8 tego rozporządzenia – Stosowanie środka w postaci pułapu dochodów w okresie poprzedzającym przewidziany w tym rozporządzeniu okres na podstawie uregulowań krajowych przyjętych po wejściu w życie tego rozporządzenia – Zasady pierwszeństwa i skuteczności prawa Unii – Zasada lojalnej współpracy

W sprawie C-633/23

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez cour d’appel de Bruxelles (sąd apelacyjny w Brukseli, Belgia) postanowieniem z dnia 18 października 2023 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 23 października 2023 r., w postępowaniu:

Electrabel SA,

Fédération Belge des Entreprises Électriques et Gazières ASBL,

Organisatie voor Duurzame Energie Vlaanderen ASBL,

Wind4Wallonia 2 SA,

Luminus SA,

EDF Belgium SA,

ActiVent Wallonie SCRL,

Eol’Wapi SA,

Lumiwind SC,

Luminus Wind Together SC

* Język postępowania: francuski.

przeciwko

Commission de Régulation de l'Electricité et du Gaz (CREG),

przy udziale:

État belge,

TRYBUNAŁ (czwarta izba),

w składzie: I. Jarukaitis (sprawozdawca), prezes izby, M. Condinanzi i N. Jääskinen, sędziowie,

rzecznik generalny: A. Rantos,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

– w imieniu Electrabel SA – X. Taton, avocat, i H. Vanhulle, advocaat,

– w imieniu Fédération Belge des Entreprises Électriques et Gazières ASBL, Organisatie voor Duurzame Energie Vlaanderen ASBL i Wind4Wallonia 2 SA – D. Verhoeven, avocat,

– w imieniu Luminus SA, EDF Belgium SA, ActiVent Wallonie SCRL, Eol'Wapi SA, Lumiwind SC i Luminus Wind Together SC – D. Verhoeven, avocat,

– w imieniu Commission de Régulation de l'Électricité et du Gaz (CREG) – G. Block, M. Vandersmissen i K. Wauters, advocaten,

– w imieniu rządu belgijskiego – P. Cottin, M. Jacobs i C. Pochet, w charakterze pełnomocników, których wspierali K. Decroix i B. Martel, advocaten,

– w imieniu rządu greckiego – K. Boskovits i C. Kokkosi, w charakterze pełnomocników,

– w imieniu Komisji Europejskiej – O. Beynet i T. Scharf, w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 27 lutego 2025 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 6–8 i art. 22 rozporządzenia Rady (UE) 2022/1854 z dnia 6 października 2022 r. w sprawie interwencji w sytuacji nadzwyczajnej w celu rozwiązania problemu wysokich cen energii (Dz.U. 2022, L 261 I, s. 1) w związku z art. 2 pkt 5 i 9 tego rozporządzenia, art. 6 TUE, art. 288 TFUE, a także z zasadami proporcjonalności, pierwszeństwa, skuteczności i lojalnej współpracy.

2 Wniosek ten został przedstawiony w kontekście trzech sporów pomiędzy, po pierwsze, Electrabel SA, po drugie, Fédération Belge des Entreprises Électriques et Gazières ASBL, Organizatie voor Duurzame Energie Vlaanderen ASBL i Wind4Wallonia 2 SA (zwanymi dalej łącznie „FEBEG i in.”), oraz po trzecie, Luminus SA, EDF Belgium SA, ActiVent Wallonie SCRL, Eol'Wapi SA, Lumiwind SC oraz Luminus Wind Together SC (zwanymi dalej łącznie „Luminus i in.”) (wszystkie te podmioty zwane są dalej łącznie „skarżącymi w postępowaniu głównym”) a Commission de Régulation de l'Électricité et du Gaz (komisją regulacyjną ds. energii elektrycznej i gazu, CREG, Belgia) w przedmiocie zgodności z prawem decyzji tej komisji z dnia 28 lutego 2023 r. w sprawie wzoru deklaracji składanej przez dłużników zobowiązanych do uiszczenia opłaty wprowadzonej w ramach pułapu dochodów rynkowych producentów energii elektrycznej (zwanej dalej „decyzją z dnia 28 lutego 2023 r.”).

Ramy prawne

Prawo Unii

Traktat UE

3 Zgodnie z art. 4 ust. 3 TUE:

„Zgodnie z zasadą lojalnej współpracy Unia [Europejska] i państwa członkowskie wzajemnie się szanują i udzielają sobie wzajemnego wsparcia w wykonywaniu zadań wynikających z traktatów.

Państwa członkowskie podejmują wszelkie środki ogólne lub szczególne właściwe dla zapewnienia wykonania zobowiązań wynikających z traktatów lub aktów instytucji Unii.

Państwa członkowskie ułatwiają wypełnianie przez Unię jej zadań i powstrzymują się od podejmowania wszelkich środków, które mogłyby zagrażać urzeczywistnieniu celów Unii”.

4 Artykuł 6 TUE stanowi:

„1. Unia uznaje prawa, wolności i zasady określone w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej [zwanej dalej »Kartą«], która ma taką samą moc prawną jak traktaty.

Postanowienia Karty w żaden sposób nie rozszerzają kompetencji Unii określonych w traktatach.

Prawa, wolności i zasady zawarte w Karcie są interpretowane zgodnie z postanowieniami ogólnymi określonymi w tytule VII Karty regulującymi jej interpretację i stosowanie oraz z należytym uwzględnieniem wyjaśnień, o których mowa w Karcie, które określają źródła tych postanowień.

2. Unia przystępuje do europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Przystąpienie do konwencji nie ma wpływu na kompetencje Unii określone w traktatach.

3. Prawa podstawowe, zagwarantowane w europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz wynikające z tradycji konstytucyjnych wspólnych państwom członkowskim, stanowią część prawa Unii jako zasady ogólne prawa”.

Traktat FUE

5 Artykuł 288 akapit drugi TFUE ma następujące brzmienie:

„Rozporządzenie ma zasięg ogólny. Wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich”.

Rozporządzenie 2022/1854

6 Motywy 1, 5, 28, 30 i 37 rozporządzenia 2022/1854 przewidywały:

„(1) Od września 2021 r. na rynkach energii elektrycznej obserwuje się bardzo wysokie ceny […]. Od lutego 2022 r. eskalacja rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie […], doprowadziła do znacznego spadku dostaw gazu. Rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie spowodowała również niepewność odnośnie dostaw innych towarów […] wykorzystywanych w instalacjach wytwarzających energię. Doprowadziło to do znacznego dodatkowego wzrostu i zmienności cen energii elektrycznej.

[…]

(5) Obecny kryzys energetyczny dotknął wszystkie państwa członkowskie, choć w różnym stopniu […].

[…]

(28) […] skrajny i trwały wzrost cen obserwowany od lutego 2022 r. znacznie różni się od normalnej sytuacji rynkowej okazjonalnych cen szczytowych […].

[…]

(30) Aby uniknąć znaczącego wpływu na początkowo oczekiwaną rentowność projektu, pułap dochodów rynkowych powinien być ustalany raczej w odniesieniu do dochodów rynkowych, a nie całkowitych dochodów z wytwarzania […]. Niezależnie od formy umowy, na podstawie której może odbywać się obrót energią elektryczną, pułap dochodów rynkowych powinien mieć zastosowanie wyłącznie do zrealizowanych dochodów rynkowych. Jest to konieczne, aby nie szkodzić producentom, którzy nie czerpią korzyści z obecnych wysokich cen energii elektrycznej, ponieważ zabezpieczyli swoje dochody przed wahaniami na hurtowym rynku energii elektrycznej. W związku z tym w zakresie, w jakim istniejące lub przyszłe zobowiązania umowne […] skutkują dochodami rynkowymi z produkcji energii elektrycznej do poziomu pułapu dochodów rynkowych, takie dochody nie powinny być objęte niniejszym rozporządzeniem […].

[…]

(37) Aby zapewnić skuteczne egzekwowanie pułapu dochodów rynkowych, producenci, pośrednicy i właściwi uczestnicy rynku powinni przekazywać niezbędne dane właściwym organom państw członkowskich oraz, w stosownych przypadkach, operatorom systemów i wyznaczonym operatorom rynku energii elektrycznej. Ze względu na dużą liczbę indywidualnych transakcji, w odniesieniu do których właściwe organy państw

członkowskich muszą zapewnić egzekwowanie pułapu dochodów rynkowych, organy te powinny mieć możliwość użycia racjonalnych szacunków do obliczenia pułapu dochodów rynkowych”.

7 Zgodnie z art. 1 tego rozporządzenia, zatytułowanym „Przedmiot i zakres stosowania”:

„Niniejsze rozporządzenie ustanawia interwencję w sytuacji nadzwyczajnej w celu złagodzenia skutków wysokich cen energii za pomocą wyjątkowych, ukierunkowanych i ograniczonych w czasie środków. Środki te mają na celu zmniejszenie zużycia energii elektrycznej, ograniczenie dochodów rynkowych, które niektórzy producenci uzyskują z wytwarzania energii elektrycznej, i ukierunkowaną redystrybucję na rzecz końcowych odbiorców energii elektrycznej […]”.

8 Artykuł 2 tego rozporządzenia, zatytułowany „Definicje”, miał następujące brzmienie:

„Do celów niniejszego rozporządzenia […] stosuje się następujące definicje:

[…]

5) »dochód rynkowy« oznacza osiągnięty dochód, który producent uzyskuje w zamian za sprzedaż i dostawę energii elektrycznej w Unii, niezależnie od formy umownej, w jakiej taka wymiana ma miejsce, w tym umów zakupu energii elektrycznej i innych operacji zabezpieczających przed wahaniami na hurtowym rynku energii elektrycznej, z wyłączeniem wszelkiego wsparcia udzielanego przez państwa członkowskie;

[…]

9) »nadwyżka dochodu« oznacza dodatnią różnicę między dochodem rynkowym producentów z [megawatogodziny (MWh)] energii elektrycznej a pułapem dochodów rynkowych w wysokości 180 EUR/MWh energii elektrycznej określon[ym] w art. 6 ust. 1”.

[…]”.

9 Artykuł 6 tego rozporządzenia, zatytułowany „Obowiązkowy pułap dochodów rynkowych”, stanowił:

„1. Dochody rynkowe producentów uzyskane z wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł, o których mowa w art. 7 ust. 1, są ograniczone do maksymalnej kwoty 180 EUR/MWh wyprodukowanej energii elektrycznej.

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby pułap dochodów rynkowych dotyczył wszystkich dochodów rynkowych producentów i, w stosownych przypadkach, pośredników uczestniczących w hurtowych rynkach energii elektrycznej w imieniu producentów, niezależnie od rynkowych ram czasowych, w których ma miejsce transakcja, oraz od tego, czy energia elektryczna jest przedmiotem obrotu dwustronnego czy scentralizowanego.

3. Państwa członkowskie wprowadzają skuteczne środki zapobiegające obchodzeniu obowiązków nałożonych na producentów na podstawie ust. 2. Zapewniają w szczególności skuteczne stosowanie pułapu dochodów rynkowych w przypadkach, gdy producenci są kontrolowani przez inne przedsiębiorstwa lub znajdują się w częściowym posiadaniu takich przedsiębiorstw, w szczególności gdy są one częścią przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo.

4. Państwa członkowskie decydują o tym, czy zastosować pułap dochodów rynkowych w momencie rozliczania wymiany energii, czy po takim rozliczeniu.

5. Komisja [Europejska] udziela państwom członkowskim wskazówek dotyczących wykonywania niniejszego artykułu”.

10 Artykuł 7 rozporządzenia 2022/1854, zatytułowany „Zastosowanie pułapu dochodów rynkowych w odniesieniu do producentów energii elektrycznej”, stanowił:

„1. Pułap dochodów rynkowych przewidziany w art. 6 ma zastosowanie do dochodów rynkowych uzyskanych ze sprzedaży energii elektrycznej wyprodukowanej z następujących źródeł:

a) energii wiatrowej;

b) energii słonecznej (energia słoneczna termiczna i fotowoltaiczna);

c) energii geotermalnej;

d) energii wodnej z elektrowni bez zbiorników;

e) paliwa z biomasy (stałe lub gazowe paliwa z biomasy), z wyłączeniem biometanu;

f) odpadów;

g) energii jądrowej;

h) węgla brunatnego;

i) produktów ropopochodnych;

j) torfu.

2. Pułap dochodów rynkowych przewidziany w art. 6 ust. 1 nie ma zastosowania do projektów demonstracyjnych ani do producentów, których dochody z MWh wyprodukowanej energii elektrycznej są już ograniczone w wyniku środków państwowych lub publicznych innych niż przyjęte na mocy art. 8.

3. Państwa członkowskie mogą, w szczególności w przypadkach, gdy zastosowanie pułapu dochodów rynkowych przewidzianego w art. 6 ust. 1 prowadzi do znacznego obciążenia administracyjnego, zdecydować, że pułap dochodów rynkowych nie ma zastosowania do producentów wytwarzających energię elektryczną przy pomocy instalacji wytwarzania energii o zainstalowanej mocy nieprzekraczającej 1 MW […].

[…]

6. Producenci, pośrednicy i odpowiedni uczestnicy rynku, a także, w stosownych przypadkach, operatorzy systemów dostarczają właściwym organom państw członkowskich i, w stosownych przypadkach, operatorom systemów i wyznaczonym operatorom rynku energii elektrycznej wszelkich danych niezbędnych do stosowania art. 6, w tym danych dotyczących wyprodukowanej energii elektrycznej i związanych z nią dochodów rynkowych, niezależnie od rynkowych ram

czasowych, w których ma miejsce transakcja, i od tego, czy energia elektryczna jest przedmiotem obrotu dwustronnego w ramach tego samego przedsiębiorstwa, czy na rynku scentralizowanym”.

11 Zgodnie z art. 8 tego rozporządzenia, zatytułowanym „Krajowe środki kryzysowe”:

„1. Państwa członkowskie mogą:

a) utrzymać lub wprowadzić środki, które dodatkowo ograniczają dochody rynkowe producentów wytwarzających energię elektryczną ze źródeł wymienionych w art. 7 ust. 1, w tym z możliwością rozróżnienia między technologiami, a także dochody rynkowe innych uczestników rynku, w tym tych zajmujących się obrotem energią elektryczną;

[…]

c) utrzymać lub wprowadzić środki krajowe w celu ograniczenia dochodów rynkowych producentów wytwarzających energię elektryczną ze źródeł niewymienionych w art. 7 ust. 1;

[…]

2. Środki, o których mowa w ust. 1, zgodnie z niniejszym rozporządzeniem:

a) są proporcjonalne i niedyskryminacyjne;

b) nie zagrażają sygnałom inwestycyjnym;

c) zapewniają pokrycie kosztów inwestycji i kosztów operacyjnych;

d) nie zakłócają funkcjonowania hurtowych rynków energii elektrycznej i w szczególności nie wpływają na ranking cenowy i kształtowanie się cen na rynku hurtowym;

e) są zgodne z prawem Unii”.

12 Artykuł 22 wspomnianego rozporządzenia, zatytułowany „Wejście w życie i rozpoczęcie stosowania”, przewidywał:

„1. Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

2. Bez uszczerbku dla obowiązku zapewnienia podziału nadwyżek dochodu zgodnie z art. 10 i wykorzystania wpływów z tymczasowej składki solidarnościowej zgodnie z art. 17 oraz bez uszczerbku dla obowiązku w zakresie sprawozdawczości, o którym mowa w art. 20 ust. 2, niniejsze rozporządzenie stosuje się do dnia 31 grudnia 2023 r., z zastrzeżeniem następujących warunków:

[…]

c) art. 6, 7 i 8 stosuje się od dnia 1 grudnia 2022 r. do dnia 30 czerwca 2023 r.;

[…]”.

Prawo belgijskie

Ustawa o energii elektrycznej

13 Artykuł 22 ter loi relative à l'organisation du marché de l'électricité (ustawy o organizacji rynku energii elektrycznej) z dnia 29 kwietnia 1999 r. (*Moniteur belge* z dnia 11 maja 1999 r., s. 16264), w brzmieniu nadanym przez loi modifiant la loi relative à l'organisation du marché de l'électricité et introduisant un plafond sur les recettes issues du marché des producteurs d'électricité, du 16 décembre 2022 (ustawę z dnia 16 grudnia 2022 r. o zmianie ustawy o organizacji rynku energii elektrycznej i wprowadzającą pułap dochodów rynkowych producentów energii elektrycznej) (*Moniteur belge* z dnia 22 grudnia 2022 r., s. 98819), która ma zastosowanie do sporu w postępowaniu głównym (zwanej dalej „ustawą o energii elektrycznej"), przewiduje:

„1. W niniejszym artykule ustanawia się pułap dochodów rynkowych producentów energii elektrycznej w drodze opłaty na rzecz państwa z tytułu nadwyżek dochodu uzyskanych w okresie od dnia 1 sierpnia 2022 r. do dnia 30 czerwca 2023 r. przez dłużników, o których mowa w ust. 2.

2. Opłata jest należna od:

1° każdej osoby fizycznej lub prawnej, która w okresie, o którym mowa w ust. 1, wprowadziła energię elektryczną do systemu przesyłowego, systemu pełniącego funkcję systemu przesyłowego, (zamkniętego) systemu dystrybucyjnego, zamkniętego systemu przemysłowego, trakcji kolejowej lub linii bezpośredniej za pośrednictwem instalacji wytwarzania energii elektrycznej znajdującej się w Belgii wykorzystującej jedną z technologii wymienionych w art. 7 [ust. 1] rozporządzenia [2022/1854], o zainstalowanej mocy wynoszącej co najmniej 1 MW;

2° każdego operatora elektrowni jądrowej […];

3° każdej spółki wnoszącej składkę […];

4° każdego właściciela elektrowni jądrowej, o którym mowa w art. 4/1 loi du 31 janvier 2003 sur la sortie progressive de l'énergie nucléaire à des fins de production industrielle d'électricité [(ustawy z dnia 31 stycznia 2003 r. o stopniowym wycofywaniu energii jądrowej z produkcji przemysłowej energii elektrycznej)] [(*Moniteur belge* z dnia 28 lutego 2003 r., s. 9879)].

Na zasadzie odstępstwa od akapitu pierwszego opłata nie jest należna od obywatelskich społeczności energetycznych i społeczności energetycznych działających w zakresie energii odnawialnej lub równoważnych społeczności, o których mowa w przepisach regionalnych, pod warunkiem że nadwyżki dochodu są przekazywane bezpośrednio konsumentom będącym członkami tych społeczności.

3. Opłata należna od dłużnika, o której mowa w ust. 2, wynosi 100 % nadwyżki dochodu.

Nadwyżka dochodu stanowi dodatnią różnicę między dochodem rynkowym a pułapem dochodów rynkowych określonym zgodnie z ust. 4, obliczoną dla każdej transakcji sprzedaży energii elektrycznej w megawatogodzinach (MWh), dostarczonej w okresie, o którym mowa w § 1, oraz dla każdej instalacji wytwarzania energii elektrycznej znajdującej się w Belgii wykorzystującej

jedną z technologii wymienionych w art. 7 [ust. 1] rozporządzenia [2022/1854] o zainstalowanej mocy wynoszącej co najmniej 1 MW.

Nadwyżkę dochodu uznaje się za zerową, jeżeli energia elektryczna sprzedana na rynku została wytworzona przez instalację wytwarzającą energię elektryczną, do której stosuje się mechanizm wsparcia produkcji, w ramach którego dochody rynkowe są ograniczane przez właściwy organ.

4. Pułap dochodów rynkowych wynosi 130 EUR/MWh energii elektrycznej.

[…]

5. Dochody rynkowe są dochodami osiągniętymi w odniesieniu do każdej transakcji przez dłużnika, o którym mowa w ust. 2, w zamian za sprzedaż i dostawę energii elektrycznej w okresie, o którym mowa w ust. 1, niezależnie od formy umownej, w jakiej taka wymiana ma miejsce, w tym umów zakupu energii elektrycznej i innych operacji zabezpieczających przed wahaniami na hurtowym rynku energii elektrycznej, z wyłączeniem wszelkiego wsparcia lub dotacji przyznawanych przez organ publiczny.

Do celów określenia dochodów rynkowych, o których mowa w akapicie pierwszym, stosuje się następujące domniemania:

1° w odniesieniu do elektrowni jądrowych, o których mowa w loi du 11 avril 2003 sur la contribution de répartition [(ustawie z dnia 11 kwietnia 2003 r. w sprawie składki redystrybucyjnej)] [(*Moniteur belge* z dnia 15 lipca 2003 r., s. 37954)], dochody rynkowe są obliczane dla każdej instalacji zgodnie z sekcją 3 załącznika do ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. w sprawie składki redystrybucyjnej, zmienionej loi du 25 décembre 2016 portant modifications de la loi du 11 avril 2003 sur les provisions constituées pour le démantèlement des centrales nucléaires et pour la gestion des matières fissiles irradiées dans ces centrales et de la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité [(ustawą z dnia 25 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. w sprawie rezerw utworzonych w celu likwidacji elektrowni jądrowych i zarządzania napromieniowanymi materiałami rozszczepialnymi w tych elektrowniach oraz ustawy z dnia 29 kwietnia 1999 r. o organizacji rynku energii elektrycznej)] [(*Moniteur belge* z dnia 29 grudnia 2016 r., s. 90988)], przy czym:
   a) wolumen energii elektrycznej sprzedanej w ramach kontraktu terminowego uznaje się za przedmiot transakcji w każdym dniu, w którym platforma obrotu blokami energetycznymi, o której mowa w wyżej wymienionej sekcji 3, opublikowała dzienne notowanie produktu typu *baseload* na okres kalendarzowy;
   b) wolumen energii elektrycznej sprzedanej na rynku dnia następnego uznaje się za przedmiot transakcji dla każdego jednogodzinnego okresu dostawy dla danego wolumenu godzinowego;

2° w odniesieniu do elektrowni jądrowej, o której mowa w art. 4/1 ustawy z dnia 31 stycznia 2003 r. o stopniowym wycofywaniu energii jądrowej z produkcji przemysłowej energii elektrycznej, dochody rynkowe są obliczane zgodnie z art. 4/1 ust. 2 akapit trzeci ustawy z dnia 31 stycznia 2003 r. o stopniowym wycofywaniu energii jądrowej z produkcji przemysłowej energii elektrycznej, przy czym:
   a) wolumen energii elektrycznej sprzedanej w ramach kontraktu terminowego uznaje się za przedmiot transakcji w pierwszym dniu roboczym każdego miesiąca, w którym platforma obrotu blokami energetycznymi opublikowała dzienne notowanie produktu typu *baseload* na okres kalendarzowy w ramach stosowania wyżej przywołanego art. 4/1;

b) wolumen energii elektrycznej sprzedanej na rynku dnia następnego uznaje się za przedmiot transakcji dla każdego jednogodzinnego okresu dostawy dla danego wolumenu godzinowego;

3° w odniesieniu do instalacji wytwórczych niewymienionych w pkt 1 i 2, których produkcja objęta jest umową zakupu energii elektrycznej, dochody rynkowe są obliczane zgodnie z postanowieniami tej umowy, o ile warunki handlowe umowy odpowiadają rozsądnym warunkom rynkowym, przy czym:
   a) wolumen energii elektrycznej sprzedanej w ramach kontraktu terminowego uznaje się za przedmiot transakcji w każdym dniu uwzględnionym w wyżej wymienionej umowie w celu ustalenia ceny;
   b) wolumen energii elektrycznej sprzedanej na rynku dnia następnego uznaje się za przedmiot transakcji dla każdego jednogodzinnego okresu dostawy dla danego wolumenu godzinowego;

4° w odniesieniu do instalacji wytwórczych niewymienionych w pkt 1, 2 i 3, które nie korzystają z mechanizmu wsparcia produkcji lub które korzystają z mechanizmu wsparcia produkcji, którego wysokość nie zależy od zmian cen energii elektrycznej, lub które korzystają z mechanizmu wsparcia produkcji, którego wysokość zależy od zmian cen energii elektrycznej w okresie trzech lat, dochody rynkowe oblicza się z uwzględnieniem, że:
   a) średnią roczną produkcję przewidzianą do sprzedaży w roku 1. uznaje się za sprzedaną w ramach kontraktów terminowych na podstawie produktu typu *baseload* na okres roczny zgodnie ze strategią sprzedaży jednej trzeciej w roku 3 (CAL+3), jednej trzeciej w roku 2 (CAL+2) i jednej trzeciej w roku 1 (CAL+1) według cen opublikowanych przez platformę obrotu blokami energetycznymi działającą w Belgii. Uznaje się, że ta średnia roczna produkcja przewidziana do sprzedaży w roku 1. odpowiada rocznej produkcji w 2019 r. dla instalacji wytwarzających energię elektryczną, które wykorzystują technologie wymienione w art. 7 [ust. 1 lit.] a), b), d), e) i f) rozporządzenia [2022/1854]. Jeżeli instalacja wytwarzająca energię elektryczną nie była eksploatowana w 2019 r., ta produkcja przewidziana do sprzedaży w roku 1. jest przekazywana przez dłużnika. W odniesieniu do innych instalacji wytwarzających energię elektryczną uznaje się, że ta średnia roczna produkcja przewidziana do sprzedaży w roku 1. odpowiada 85 % maksymalnej mocy instalacji wytwarzającej energię elektryczną;
   b) dodatnią różnicę między wolumenem energii elektrycznej wyprodukowanej i sprzedanej w ujęciu piętnastominutowym a wolumenem energii elektrycznej, o którym mowa w lit. a), uznaje się za sprzedaną po rynkowej cenie referencyjnej w ujęciu godzinowym;
   c) wolumen energii elektrycznej sprzedanej w ramach kontraktów terminowych uznaje się za przedmiot transakcji w każdym dniu, w którym platforma obrotu blokami energetycznymi działająca w Belgii opublikowała dzienne notowanie produktu typu *baseload* na okres kalendarzowy;
   d) wolumen energii elektrycznej sprzedanej na rynku dnia następnego uznaje się za przedmiot transakcji dla każdego jednogodzinnego okresu dostawy;

5° w odniesieniu do instalacji wytwórczych niewymienionych w pkt 1, 2, 3 i 4 dochody rynkowe oblicza się z uwzględnieniem, że:
   a) średnią roczną produkcję przewidzianą do sprzedaży w roku 1. uznaje się za sprzedaną w ramach kontraktów terminowych na podstawie produktu typu *baseload* na okres roczny w roku 1. (CAL+1) po cenach opublikowanych przez platformę obrotu blokami energetycznymi działającą w Belgii. Uznaje się, że ta średnia roczna produkcja przewidziana do sprzedaży w roku 1. odpowiada rocznej produkcji w 2019 r. dla instalacji

wytwarzających energię elektryczną, które wykorzystują technologie wymienione w art. 7 [ust. 1 lit.] a), b), d), e) i f) rozporządzenia [2022/1854]. Jeżeli instalacja wytwarzająca energię elektryczną nie była eksploatowana w 2019 r., ta produkcja przewidziana do sprzedaży w roku 1. jest przekazywana przez dłużnika. W odniesieniu do innych instalacji wytwarzających energię elektryczną uznaje się, że ta średnia roczna produkcja przewidziana do sprzedaży w roku 1. odpowiada 85 % maksymalnej mocy instalacji wytwarzającej energię elektryczną;

b) dodatnią różnicę między wolumenem energii elektrycznej wyprodukowanej i sprzedanej w ujęciu piętnastominutowym a wolumenem energii elektrycznej, o którym mowa w lit. a), uznaje się za sprzedaną po rynkowej cenie referencyjnej w ujęciu godzinowym;

c) wolumen energii elektrycznej sprzedanej w ramach kontraktu terminowego uznaje się za przedmiot transakcji w każdym dniu, w którym platforma obrotu blokami energetycznymi działająca w Belgii opublikowała dzienne notowanie produktu typu *baseload* na okres kalendarzowy, w okresie jednego roku lub – w przypadku gdy mechanizm wsparcia dla instalacji wytwórczej opiera się na zmianach cen energii elektrycznej w okresie sześciu miesięcy – w okresie sześciu miesięcy;

d) wolumen energii elektrycznej sprzedanej na rynku dnia następnego uznaje się za przedmiot transakcji dla każdego jednogodzinnego okresu dostawy;

6° w odniesieniu do instalacji wytwarzających energię elektryczną, o których mowa w pkt 3, 4 i 5, dłużnik, o którym mowa w ust. 2, może przedstawić dowód, że dochody rynkowe różnią się od dochodów rynkowych wymienionych w pkt 3, 4 i 5, pod warunkiem że dłużnik przedstawi taki dowód w odniesieniu do całego swojego parku produkcyjnego, przy czym:

a) sprzedaż i zakup energii elektrycznej w przedsiębiorstwie zintegrowanym pionowo lub między przedsiębiorstwami, z których jedno jest bezpośrednio lub pośrednio kontrolowane przez drugie lub znajduje się w jego częściowym posiadaniu, uznaje się za dokonane do celów stosowania niniejszego artykułu na podstawie ceny odpowiadającej cenie rynkowej w dniu transakcji dla okresu dostawy, którego dotyczy transakcja, opublikowanej przez platformę obrotu blokami energetycznymi działającą w Belgii;

b) każdy wolumen energii elektrycznej wyprodukowanej i sprzedanej w sposób inny niż w ramach kontraktu terminowego uznaje się za sprzedany po rynkowej cenie referencyjnej;

c) każda sprzedaż energii elektrycznej w ramach kontraktu terminowego stanowi transakcję określoną poprzez datę tejże transakcji, cenę i wolumen;

d) wolumen energii elektrycznej sprzedanej na rynku dnia następnego uznaje się za przedmiot transakcji dla każdego jednogodzinnego okresu dostawy.

Z wyjątkiem domniemania, o którym mowa w pkt 3, nadwyżki dochodu zmniejsza się o koszty zakupu energii elektrycznej w celu dostarczenia wolumenu energii elektrycznej sprzedanej i niewyprodukowanej w okresie, o którym mowa w ust. 1, w przypadku gdy rzeczywista produkcja jest niższa od produkcji sprzedanej w ramach kontraktu terminowego, do wysokości dodatniej różnicy między rynkową ceną referencyjną a pułapem nadwyżki dochodu, o którym mowa w ust. 4. Zmniejszenie to nie może prowadzić do ujemnych nadwyżek dochodu, a koszty te nie mogą być przenoszone z poprzedniego okresu ani na kolejny okres ani też przenoszone między instalacjami wytwórczymi.

6. W odniesieniu do opłaty należnej za okres od dnia 1 sierpnia 2022 r. do dnia 31 grudnia 2022 r. włącznie dłużnicy, o których mowa w ust. 2, składają deklarację do [CREG], najpóźniej do dnia 30 kwietnia 2023 r.

W odniesieniu do opłaty należnej […] za okres od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia 30 czerwca 2023 r. włącznie dłużnicy, o których mowa w ust. 2, składają deklarację do [CREG], najpóźniej do dnia 7 września 2023 r.

Deklaracja zawiera co najmniej następujące dane:

1° pełną identyfikację dłużnika;

2° pełną identyfikację każdej z jego instalacji wytwórczych […] oraz całkowity wolumen energii elektrycznej wprowadzonej w danym okresie przez instalację wytwarzającą energię elektryczną, a także maksymalną zainstalowaną moc każdej instalacji wytwarzającej energię elektryczną, zatwierdzone przez danego operatora systemu;

3° w przypadku gdy całkowity wolumen energii elektrycznej wytworzonej przez instalację wytwarzającą energię elektryczną, o której mowa w pkt 2, jest dzielony pomiędzy różnych dłużników, podział danego wolumenu energii elektrycznej między zainteresowanych dłużników oraz wszelkie dokumenty potwierdzające zgodę zainteresowanych dłużników na taki podział;

4° profil energii elektrycznej wytworzonej i sprzedanej w ujęciu piętnastominutowym dla każdej instalacji wytwarzającej energię elektryczną, zatwierdzony przez danego operatora systemu lub operatorów systemu;

5° w stosownych przypadkach wskazanie wykorzystywanej platformy obrotu blokami energetycznymi działającej w Belgii;

6° w stosownych przypadkach dowód, o którym mowa w ust. 5 akapit drugi pkt 6, wraz ze wszystkimi dokumentami potwierdzającymi oraz uzasadnieniem wybranej strategii sprzedaży;

7° w drodze odstępstwa od pkt 3–6, w przypadku osób prawnych, o których mowa w ust. 2 akapit drugi, dowód, że nadwyżki dochodów są przekazywane bezpośrednio konsumentom. W przeciwnym razie te osoby prawne przekazują dane, o których mowa w pkt 3–6.

[CREG] określa wzór deklaracji i format dokumentów, które należy przekazać:

[…]”.

Decyzja z dnia 28 lutego 2023 r.

14 Decyzja z dnia 28 lutego 2023 r. została przyjęta przez CREG na podstawie art. 22 ter ust. 6 akapit czwarty ustawy o energii elektrycznej. Decyzja ta określa wzór deklaracji i format dokumentów, które mają być przekazywane przez dłużników opłaty ustanowionej w art. 22 ter ust. 1 tej ustawy.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

15 Skarżącymi w postępowaniu głównym są albo osoby prawne prawa prywatnego, które są producentami lub dostawcami energii elektrycznej wytwarzanej ze źródeł energii wymienionych w art. 7 ust. 1 rozporządzenia 2022/1854 i które są objęte zakresem stosowania decyzji z dnia 28 lutego 2023 r., ponieważ podlegają opłacie ustanowionej w art. 22 ter ust. 2 ustawy o energii

elektrycznej, albo osoby prawne prawa prywatnego inne niż producenci lub dostawcy energii elektrycznej, które są również objęte zakresem stosowania tego przepisu, ponieważ podlegają tej opłacie, albo federacje przedsiębiorstw energetycznych działające na rzecz ich członków.

16 W dniu 29 marca 2023 r. Electrabel z jednej strony i FEBEG i in. z drugiej strony oraz w dniu 30 marca 2023 r. Luminus i in. wnieśli do cour d'appel de Bruxelles (sądu apelacyjnego w Brukseli, Belgia) (sekcja gospodarcza), który jest sądem odsyłającym, trzy skargi o stwierdzenie nieważności decyzji z dnia 28 lutego 2023 r. Sąd ten połączył te trzy skargi ze względu na ich podobieństwa.

17 Na poparcie wspomnianych skarg skarżące w postępowaniu głównym podnoszą w pierwszej kolejności zarzuty nieważności dotyczące wyłącznego charakteru domniemań wprowadzonych decyzją z dnia 28 lutego 2023 r. Electrabel podnosi zasadniczo, że decyzja ta narusza art. 2 pkt 5 oraz art. 6–8 rozporządzenia 2022/1854 w zakresie, w jakim nakłada ona na nią obowiązek zadeklarowania dochodów, których w rzeczywistości nie uzyskała, mimo że rozporządzenie to wymaga zadeklarowania rzeczywistych dochodów. FEBEG i in. oraz Luminus i in. podnoszą naruszenie wspomnianego rozporządzenia, w szczególności jego art. 6 i 7, art. 288 TFUE oraz zasad pierwszeństwa i skuteczności prawa Unii w zakresie, w jakim w decyzji tej zastosowano domniemania prawne w celu ustalenia dochodów, do których stosuje się pułap ustanowiony w art. 22 ter ustawy o energii elektrycznej. W tym względzie podkreślają one, że w zależności od danego źródła energii domniemania te są albo niewzruszalne, albo wzruszalne, lecz w tym ostatnim przypadku mogą one zostać obalone jedynie pod pewnymi warunkami i przy zastosowaniu innych domniemań. Tymczasem ich zdaniem rozporządzenie to przewiduje jedynie pułap osiągniętych dochodów rynkowych, w związku z czym powinno być co najmniej możliwe zadeklarowanie rzeczywistych dochodów.

18 Tym samym skarżące w postępowaniu głównym czynią CREG zarzut z tego, że w decyzji z dnia 28 lutego 2023 r. przejęła system sześciu domniemań przewidzianych w art. 22 ter ust. 5 akapit drugi pkt 1–6 ustawy o energii elektrycznej. Taki system, oparty wyłącznie na domniemaniach, prowadzi do opodatkowania w 100 % fikcyjnych dochodów, podczas gdy zgodnie z rozporządzeniem 2022/1854 pułap ten ma zastosowanie do „dochodów rynkowych", czyli dochodów rzeczywiście uzyskanych przez producentów energii elektrycznej. Ponadto rozporządzenie to przewiduje, że pułap ten ma zastosowanie „do poszczególnych transakcji", podczas gdy na podstawie całości rozpatrywanych domniemań uznaje się, że energia elektryczna była sprzedana w ujęciu dziennym po cenie energii elektrycznej dla poszczególnych dni na platformie obrotu energią elektryczną, jeżeli energia elektryczna jest sprzedawana w ramach kontraktów terminowych, i w ujęciu godzinowym, jeżeli energia elektryczna jest sprzedawana na rynku dnia następnego. W konsekwencji prowadzi to do nałożenia opłaty w przypadku przekroczenia pułapu w danym dniu lub godzinie danego okresu, nawet jeśli faktycznie otrzymana cena jest ceną średnią poniżej pułapu lub ceną stałą poniżej pułapu. Wykorzystanie systemu opartego wyłącznie na domniemaniach nie jest w żaden sposób uzasadnione i w rzeczywistości ma na celu zwiększenie pobieranych kwot.

19 CREG i państwo belgijskie kwestionują tę argumentację, powołując się w szczególności na motyw 37 rozporządzenia 2022/1854, zgodnie z którym państwa członkowskie mogą korzystać z racjonalnych szacunków w celu obliczenia pułapu dochodów rynkowych. Rozporządzenie to nie ustanowiło konkretnej zasady pozwalającej na obliczenie kwoty nadwyżki dochodów, a Komisja nie udzieliła wskazówek w tym zakresie, wbrew temu, co rozporządzenie to przewidywało w art. 6 ust. 5. Posłużenie się domniemaniami przewidzianymi w ustawie o energii elektrycznej nie prowadzi do opodatkowania fikcyjnych dochodów, a ponadto pozwala na

przezwyciężenie trudności technicznych związanych z dokładnym ustaleniem ceny za każdą megawatogodzinę energii elektrycznej sprzedanej i dostarczonej w okresie stosowania opłaty. Ponadto niewzruszalny charakter domniemań zawartych w art. 22 ter ust. 5 akapit drugi pkt 1 i 2 ustawy o energii elektrycznej jest uzasadniony, ponieważ system opiera się na strategiach sprzedaży uzgodnionych wcześniej w porozumieniu z operatorami odnośnych elektrowni jądrowych.

20 Sąd odsyłający wskazuje na wstępie, że fakt, iż podnoszone niezgodności z prawem wynikają z art. 22 ter ust. 5 akapit drugi pkt 1–6 ustawy o energii elektrycznej, nie ma wpływu na jego właściwość do rozpatrzenia zgodności z prawem decyzji z dnia 28 lutego 2023 r. Co do istoty sprawy sąd ten stwierdza, że ustanowione w tych przepisach domniemania, na których decyzja ta opiera swój wzór deklaracji dochodów, który stanowi etap poprzedzający ustalenie opłaty należnej od każdego dłużnika, opierają się na całości lub na szeregu domniemań, których dłużnik nigdy nie może całkowicie uniknąć, co skutkuje tym, że nie jest on w stanie zadeklarować faktycznie uzyskanych rzeczywistych dochodów.

21 Sąd ten wyjaśnia w tym względzie, że nie dostrzega wystarczającego pod względem technicznym uzasadnienia dla zdefiniowania domniemań w taki sposób, aby odzwierciedlały one strategie sprzedaży właściwe dla każdej technologii lub dla innej cechy szczególnej, zamiast umożliwiać dłużnikom udokumentowanie ich rzeczywistych strategii sprzedaży i rzeczywistych dochodów, przynajmniej tam, gdzie jest to możliwe. Pułap wprowadzony przez rozporządzenie 2022/1854, a w konsekwencji przez ustawodawcę belgijskiego, ma bowiem zastosowanie wyłącznie do energii elektrycznej pochodzącej z niektórych technologii, a system deklaracji opiera się na śledzeniu niektórych danych w odniesieniu do konkretnej instalacji. W związku z tym, zdaniem sądu odsyłającego, o ile trudności techniczne mogą uzasadniać zastosowanie domniemań, o tyle nie uzasadniają one ich niewzruszalnego charakteru.

22 Ponadto z art. 6–8 rozporządzenia 2022/1854 w związku z jego art. 2 pkt 5 i 9 wynika, że obliczenia nadwyżki dochodów należy dokonać na podstawie dochodów rynkowych rzeczywiście uzyskanych przez producentów. Znajduje to potwierdzenie w strukturze ustanowionego systemu, który prima facie wymaga odniesienia się do rzeczywiście osiągniętych dochodów. Motyw 30 tego rozporządzenia potwierdza tę ocenę. O ile prawdą jest, że motyw 37 wspomnianego rozporządzenia wskazuje, iż państwa członkowskie powinny mieć możliwość użycia racjonalnych szacunków do obliczenia pułapu dochodów rynkowych, o tyle motyw ten nie może jednak podważyć przepisów tego rozporządzenia. Sąd odsyłający dodaje, że ponadto nie jest przekonany, iż pozostawienie państwom członkowskim możliwości użycia szacunków uprawnia je do ustanowienia systemu opartego wyłącznie na niewzruszalnych domniemaniach lub na domniemaniach częściowo wzruszalnych, lecz w sposób, który pozostawia elementy teoretycznie ustalone z góry przez państwo członkowskie, bez względu na rzeczywiście uzyskane dochody.

23 W drugiej kolejności, co się tyczy okresu objętego sporną decyzją, Electrabel oraz FEBEG i in. podnoszą zasadniczo, że w zakresie, w jakim decyzja z dnia 28 lutego 2023 r. określa wzór deklaracji za okres od dnia 1 sierpnia do dnia 31 grudnia 2022 r., podczas gdy zgodnie z rozporządzeniem 2022/1854 okres stosowania pułapu rozpoczyna się w dniu 1 grudnia 2022 r., decyzja ta narusza w szczególności art. 6–8, 20 i 22 tego rozporządzenia, art. 288 TFUE, zasady pierwszeństwa i skuteczności prawa Unii oraz zasadę lojalnej współpracy. Zwracają one uwagę, że wniosek Komisji z dnia 14 września 2022 r. dotyczący rozporządzenia Rady w sprawie interwencji nadzwyczajnej w celu rozwiązania problemu wysokich cen energii [COM(2022) 473 final], który doprowadził do przyjęcia rozporządzenia 2022/1854, przewidywał pozostawienie państwom członkowskim możliwości podjęcia decyzji o wcześniejszym zastosowaniu pułapu, ale

możliwość ta nie została uwzględniona w ostatecznie przyjętej wersji tego rozporządzenia. Ponadto wspomniane rozporządzenie nie upoważnia państw członkowskich do pobierania opłaty od nadwyżki dochodów z mocą wsteczną.

24 CREG i państwo belgijskie odpowiadają zasadniczo, po pierwsze, że ustawodawca belgijski mógł postąpić w ten sposób w odniesieniu do okresu od dnia 1 sierpnia do dnia 30 listopada 2022 r. na podstawie swojej ogólnej kompetencji podatkowej, po drugie, że art. 8 ust. 1 rozporządzenia 2022/1854 przewiduje ponadto, iż państwa członkowskie mogą „utrzymać lub wprowadzić środki, które dodatkowo ograniczają dochody rynkowe", a po trzecie, że okoliczność, iż możliwość dobrowolnego wcześniejszego stosowania tego rozporządzenia przewidziana we wniosku dotyczącym rozporządzenia, o którym mowa w poprzednim punkcie niniejszego wyroku, nie została powtórzona w ostatecznie przyjętym tekście, wynika z nieprzydatności takiego przepisu.

25 Sąd odsyłający zauważa, że ustawodawca belgijski nie uzasadnił powodu, dla którego ustalił datę wejścia w życie rozpatrywanej opłaty na inny dzień niż dzień przewidziany w rozporządzeniu 2022/1854, i ograniczył się do wskazania, że wprowadzony system nie jest sprzeczny z zasadą niedziałania prawa wstecz w dziedzinie podatków. Z prac przygotowawczych nad ustawą o energii elektrycznej nie wynika również, aby przedmiotowa opłata miała charakter hybrydowy, a mianowicie by była środkiem krajowym niezależnym od prawa Unii w okresie od dnia 1 sierpnia 2022 r. do dnia 30 listopada 2022 r. i stanowiła wdrożenie rozporządzenia 2022/1854 w okresie od dnia 1 grudnia 2022 r. W świetle tych okoliczności sąd ten uważa, że art. 22 ust. 2 tego rozporządzenia mógłby prima facie stać na przeszkodzie środkom krajowym zapewniającym wdrożenie systemu przewidzianego w tym rozporządzeniu od daty wcześniejszej niż data wskazana w tym przepisie, biorąc pod uwagę zasady pierwszeństwa, skuteczności i lojalnej współpracy. W tym względzie sąd odsyłający uważa, że art. 8 ust. 1 lit. a) rozporządzenia 2022/1854 nie jest jasny w kwestii tego, czy przyznana w tym przepisie państwom członkowskim możliwość utrzymania lub wprowadzenia środków, które dodatkowo ograniczają dochody rynkowe, obejmuje możliwość wdrożenia systemu pułapu przed datą wejścia w życie tego rozporządzenia.

26 W tych okolicznościach cour d'appel de Bruxelles (sąd apelacyjny w Brukseli) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy art. 6, 7 i 8 rozporządzenia [2022/1854] w związku z [jego] art. 2 pkt 5 i 9, w świetle wszystkich motywów tego rozporządzenia oraz w związku, w szczególności, z art. 288 TFUE i art. 6 TUE należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie stosowaniu środków krajowych, takich jak środki przewidziane w art. 22 ter [ustawy o energii elektrycznej], w szczególności w [jego ust. 5 akapit drugi], które stanowią, iż pułap określony w art. 6 rzeczonego rozporządzenia wyraża się w opłacie od nadwyżki dochodów producentów energii elektrycznej, jeżeli nadwyżkę dochodów ponad ustanowiony pułap ustala się na podstawie dochodów rynkowych określonych w przypadku niektórych instalacji na podstawie niewzruszalnych domniemań służących obliczeniu dochodów hipotetycznych (zob. art. 22 ter ust. 5 akapit drugi pkt 1 i 2 ustawy o energii elektrycznej), co uniemożliwia dłużnikom zobowiązanym do uiszczenia opłaty zadeklarowanie i uwzględnienie ich rzeczywistych dochodów?

2) Czy art. 6, 7 i 8 rozporządzenia [2022/1854] w związku z [jego] art. 2 pkt 5 i 9, w świetle wszystkich motywów tego rozporządzenia oraz w związku, w szczególności, z art. 288 TFUE i art. 6 TUE, a także z zasadą proporcjonalności, należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie stosowaniu środków krajowych, takich jak środki przewidziane w art. 22 ter [ustawy o energii elektrycznej], w szczególności w [jego] ust. 5 akapit drugi, które stanowią, iż pułap określony w art. 6 rzeczonego rozporządzenia wyraża się w opłacie od nadwyżki dochodów producentów energii elektrycznej, jeżeli nadwyżkę dochodów ponad ustanowiony pułap ustala się na podstawie dochodów rynkowych określonych, w przypadku niektórych instalacji (zob. [ten] art. 22 ter ust. 5 akapit drugi pkt 3, 4, 5 i 6), na podstawie domniemań przedstawionych jako wzruszalne, ale które można obalić, po pierwsze, jedynie poprzez wykazanie rzeczywistych dochodów producentów dla ogółu należących do nich instalacji, w tym instalacji nieobjętych zakresem stosowania [wspomnianego] rozporządzenia, oraz po drugie, za pomocą kolejnych domniemań, co uniemożliwia dłużnikom zobowiązanym do uiszczenia opłaty zadeklarowanie i uwzględnienie ich rzeczywistych dochodów?

3) Czy art. 6, 7, 8 i 22 rozporządzenia [2022/1854] w związku z zasadami pierwszeństwa i skuteczności prawa Unii oraz zasadą lojalnej współpracy (art. 4 ust. 3 TUE) oraz w związku, w szczególności, z art. 288 TFUE i w świetle wszystkich motywów tego rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie stosowaniu środków krajowych przyjętych po wejściu w życie tego rozporządzenia, takich jak art. 22 ter ust. 1 ustawy o energii elektrycznej, dodany ustawą z dnia 16 grudnia 2022 r. i przewidujący wdrożenie systemu pułapu dochodów rynkowych, uzyskiwanych przez producentów energii elektrycznej, w terminie wcześniejszym niż dzień 1 grudnia 2022 r., takim jak dzień 1 sierpnia 2022 r.?”.

Postępowanie przed Trybunałem

27 Sąd odsyłający wniósł o rozpatrzenie niniejszego odesłania prejudycjalnego w trybie przyśpieszonym przewidzianym w art. 105 regulaminu postępowania przed Trybunałem.

28 Wniosek ten został oddalony postanowieniem prezesa Trybunału z dnia 10 stycznia 2024 r., Electrabel i in. (C-633/23, EU:C:2024:41).

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytań pierwszego i drugiego

29 Na wstępie należy zauważyć, po pierwsze, że zgodnie z brzmieniem dwóch pierwszych pytań, które należy zbadać łącznie, sąd odsyłający zastanawia się nad sposobami ustalania dochodów rynkowych, do których ma zastosowanie „pułap określony w art. 6” rozporządzenia 2022/1854. Otóż z wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wynika, że w niniejszym przypadku pułap dochodów rynkowych jest, zgodnie z art. 22 ter ust. 4 ustawy o energii elektrycznej, ustalony na poziomie 130 EUR/MWh wyprodukowanej energii elektrycznej, podczas gdy art. 6 rozporządzenia 2022/1854 stanowi w ust. 1, że dochody rynkowe, o których mowa w tym artykule, są ograniczone do maksymalnej kwoty 180 EUR/MWh wyprodukowanej

energii elektrycznej. Artykuł 8 ust. 1 lit. a) tego rozporządzenia przewiduje jednak zasadniczo, że państwa członkowskie mogą w szczególności wprowadzić środki, które dodatkowo ograniczą te dochody.

30 Należy zatem stwierdzić, że pułapem przewidzianym w uregulowaniach krajowych rozpatrywanych w postępowaniu głównym nie jest pułap „określony w art. 6" rozporządzenia 2022/1854, lecz pułap krajowy ustalony na podstawie art. 8 ust. 1 tego rozporządzenia.

31 Po drugie, o ile poprzez dwa pierwsze pytania sąd odsyłający zwraca się w szczególności o dokonanie wykładni art. 6 TUE, o tyle sąd ten nie wyjaśnia, dlaczego wykładnia ta miałaby być konieczna do rozstrzygnięcia sporów w postępowaniu głównym. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym nie wskazuje bowiem żadnego powodu, dla którego sąd ten zastanawia się nad wykładnią tego artykułu, ani nie przedstawia związku, jaki ów sąd dostrzega między tym przepisem a uregulowaniami krajowymi rozpatrywanymi w postępowaniu głównym. W związku z tym wykładnia art. 6 TUE nie wydaje się konieczna do rozstrzygnięcia tych sporów.

32 W świetle powyższych rozważań należy uznać, że poprzez pytania pierwsze i drugie sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 6–8 rozporządzenia 2022/1854 w związku z art. 2 pkt 5 i 9 tego rozporządzenia, z art. 288 TFUE oraz z zasadą proporcjonalności należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie uregulowaniom krajowym, zgodnie z którymi kwotę dochodów, do której ma zastosowanie pułap dochodów rynkowych ustalony na podstawie tego art. 8, określa się, w zależności od wskazanych instalacji wytwarzających energię elektryczną, albo na podstawie domniemań niewzruszalnych, albo na podstawie domniemań wzruszalnych, które mogą zostać obalone jedynie, po pierwsze, poprzez uzasadnienie rzeczywistych dochodów osiągniętych przez wszystkie instalacje danego operatora, i po drugie, za pomocą innych domniemań.

33 W tym względzie należy przypomnieć, że art. 6 ust. 1 rozporządzenia 2022/1854 przewiduje, iż dochody rynkowe uzyskane przez producentów energii elektrycznej ze źródeł, o których mowa w art. 7 ust. 1, są ograniczone do maksymalnie 180 EUR/MWh wyprodukowanej energii elektrycznej. W art. 6 ust. 2 tego rozporządzenia dodano, że państwa członkowskie zapewniają, aby pułap dochodów rynkowych dotyczył wszystkich dochodów rynkowych producentów i, w stosownych przypadkach, pośredników uczestniczących w hurtowych rynkach energii elektrycznej w imieniu producentów, niezależnie od rynkowych ram czasowych, w których ma miejsce transakcja, oraz od tego, czy energia elektryczna jest przedmiotem obrotu dwustronnego, czy scentralizowanego. Ponadto ust. 3 tego artykułu stanowi, że państwa członkowskie wprowadzają skuteczne środki zapobiegające obchodzeniu obowiązków producentów na podstawie tego ust. 2, a w szczególności zapewniają skuteczne stosowanie pułapu dochodów rynkowych w przypadku, gdy producenci są kontrolowani przez inne przedsiębiorstwa lub znajdują się w częściowym posiadaniu takich przedsiębiorstw, w szczególności gdy są one częścią przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo. Co się tyczy art. 6 ust. 4 rozporządzenia 2022/1854, wyjaśnia on, że państwa członkowskie decydują o tym, czy zastosować pułap dochodów rynkowych w momencie rozliczania wymiany energii, czy po takim rozliczeniu.

34 Ponadto, chociaż art. 6 w ust. 5 stanowi, że Komisja udziela państwom członkowskim wskazówek dotyczących wykonywania tego artykułu, jest bezsporne, że instytucja ta nie przedstawiła żadnych wskazówek w tym zakresie.

35 Co się tyczy art. 7 rozporządzenia 2022/1854, wskazuje on w ust. 1, że przewidziany w art. 6 tego rozporządzenia pułap dochodów rynkowych ma zastosowanie do dochodów rynkowych uzyskanych ze sprzedaży energii elektrycznej wyprodukowanej ze źródeł energii wymienionych w tym przepisie. W ust. 6 tego artykułu uściślono również, że producenci, pośrednicy i odpowiedni uczestnicy rynku, a także, w stosownych przypadkach, operatorzy systemów dostarczają właściwym organom państw członkowskich i, w stosownych przypadkach, operatorom systemów i wyznaczonym operatorom rynku energii elektrycznej wszelkich danych niezbędnych do stosowania art. 6, w tym danych dotyczących wyprodukowanej energii elektrycznej i związanych z nią dochodów rynkowych, niezależnie od rynkowych ram czasowych, w których ma miejsce transakcja, i od tego, czy energia elektryczna jest przedmiotem obrotu dwustronnego, w ramach tego samego przedsiębiorstwa czy na rynku scentralizowanym.

36 Artykuł 8 ust. 1 rozporządzenia 2022/1854 przewiduje z kolei, że państwa członkowskie mogą przyjąć inne środki, które są wymienione w lit. a)–e) tego ustępu. W szczególności zgodnie ze wspomnianą lit. a) mogą one utrzymać lub wprowadzić środki, które dodatkowo ograniczają dochody rynkowe producentów wytwarzających energię elektryczną ze źródeł wymienionych w art. 7 ust. 1 tego rozporządzenia, w tym możliwość rozróżnienia między technologiami, a także dochody rynkowe innych uczestników rynku. W ust. 2 tego art. 8 uściślono, że środki, o których mowa w ust. 1, zgodnie z tym rozporządzeniem, są proporcjonalne i niedyskryminacyjne, nie zagrażają sygnałom inwestycyjnym, zapewniają pokrycie kosztów inwestycji i kosztów operacyjnych, nie zakłócają funkcjonowania hurtowych rynków energii elektrycznej i w szczególności nie wpływają na ranking cenowy i kształtowanie się cen na rynku hurtowym oraz są zgodne z prawem Unii.

37 Ponadto art. 2 rozporządzenia 2022/1854 uściśla w pkt 5, że do celów tego rozporządzenia pojęcie „dochodu rynkowego” oznacza osiągnięty dochód, który producent uzyskuje w zamian za sprzedaż i dostawę energii elektrycznej w Unii, niezależnie od formy umownej, w jakiej taka wymiana ma miejsce, w tym umów zakupu energii elektrycznej i innych operacji zabezpieczających przed wahaniami na hurtowym rynku energii elektrycznej, z wyłączeniem wszelkiego wsparcia udzielanego przez państwa członkowskie. Ów art. 2 wskazuje również w pkt 9, że pojęcie „nadwyżki dochodu” odnosi się do dodatniej różnicy między dochodem rynkowym producentów za 1 MWh energii elektrycznej a pułapem dochodów rynkowych w wysokości 180 EUR/MWh energii elektrycznej, określonym w art. 6 ust. 1 tego rozporządzenia.

38 Należy zatem stwierdzić, że o ile żaden z właściwych przepisów rozporządzenia 2022/1854 nie precyzuje metody, zgodnie z którą należy ustalać dochody rynkowe, do których powinien mieć zastosowanie środek w postaci pułapu dochodów, którego wprowadzenie rozporządzenie to nakłada, o tyle z brzmienia tych przepisów wynika jednak, że – jak zauważył również zasadniczo rzecznik generalny w pkt 38 i 39 opinii – tego środka w postaci pułapu nie można stosować do hipotetycznych dochodów nieodpowiadających rzeczywistości rynkowej, lecz należy go stosować do kwot odzwierciedlających rzeczywiste dochody osiągnięte przez zainteresowanych operatorów.

39 Motyw 30 tego rozporządzenia przewiduje ponadto, że pułap dochodów rynkowych powinien być ustalany „raczej w odniesieniu do dochodów rynkowych, a nie całkowitych dochodów z wytwarzania”, oraz że niezależnie od formy umowy, na podstawie której może odbywać się obrót energią elektryczną, pułap dochodów rynkowych powinien mieć zastosowanie „wyłącznie” do „zrealizowanych” dochodów rynkowych.

40 Ponieważ jednak żaden przepis rozporządzenia 2022/1854 nie określa sposobów ustalania dochodów rynkowych, do których ma zastosowanie środek w postaci pułapu dochodów, ich ustalenie należy do państw członkowskich. Niemniej jednak w zakresie, w jakim państwa członkowskie w ten sposób wprowadzają w życie to rozporządzenie – a tym samym prawo Unii – powinny one wykonywać swoje kompetencje z poszanowaniem tego prawa, a zatem w niniejszym przypadku w sposób zapewniający w szczególności skuteczność (effet utile) przepisów wspomnianego rozporządzenia [zob. analogicznie wyroki: z dnia 21 grudnia 2023 r., Komisja/Dania (Maksymalny czas postoju), C-167/22, EU:C:2023:1020, pkt 43 i przytoczone tam orzecznictwo; a także z dnia 30 kwietnia 2025 r., Alenopik, C-745/23, EU:C:2025:294, pkt 28].

41 Pozostaje zatem ustalić, czy w ramach tego działania państwa członkowskie mogą posługiwać się domniemaniami w celu dokładnego ustalenia kwoty dochodów rynkowych, do której stosują środek w postaci pułapu dochodów nałożony w rozporządzeniu 2022/1854.

42 W tym względzie należy, po pierwsze, zauważyć, że zgodnie z motywem 37 tego rozporządzenia, aby zapewnić skuteczne egzekwowanie pułapu dochodów rynkowych, producenci, pośrednicy i właściwi uczestnicy rynku powinni przekazywać niezbędne dane właściwym organom państw członkowskich oraz, w stosownych przypadkach, operatorom systemów i wyznaczonym operatorom rynku energii elektrycznej, ale ze względu na dużą liczbę indywidualnych transakcji, w odniesieniu do których właściwe organy państw członkowskich muszą zapewnić egzekwowanie pułapu dochodów rynkowych, organy te powinny mieć możliwość użycia „racjonalnych szacunków” do obliczenia tego pułapu.

43 Tymczasem, jak również zauważył rzecznik generalny w pkt 50 opinii, szacunek jest ze swej natury przybliżeniem danej wartości i nie zawsze odpowiada dokładnej wartości. W związku z tym ewentualna różnica między rzeczywistymi dochodami a domniemanymi dochodami może być dopuszczalna, niekoniecznie czyniąc przy tym stosowanie domniemań niezgodnym z rozporządzeniem 2022/1854, pod warunkiem że różnica ta, która zresztą może być zarówno ujemna, jak i dodatnia, pozostaje racjonalna, to znaczy umiarkowana, a szacunki przyjęte na podstawie tych domniemań są odzwierciedleniem realiów rynkowych w rozpatrywanym okresie.

44 Po drugie, jak wynika z art. 1 rozporządzenia 2022/1854, jego celem jest w szczególności ustanowienie interwencji nadzwyczajnej mającej na celu złagodzenie skutków wysokich cen energii za pomocą wyjątkowych, ukierunkowanych i ograniczonych w czasie środków, a środki te mają między innymi na celu ograniczenie dochodów rynkowych, które niektórzy producenci uzyskują z wytwarzania energii elektrycznej, oraz ich ukierunkowaną redystrybucję na rzecz końcowych odbiorców energii elektrycznej.

45 Otóż w kontekście takiej sytuacji nadzwyczajnej i z uwagi na ów cel ochrony końcowych odbiorców energii elektrycznej posłużenie się racjonalnymi szacunkami, w tym w postaci domniemań, aby szybko wdrożyć środki krótkoterminowe, może stanowić odpowiedni, a nawet konieczny sposób zapewnienia skuteczności środka w postaci pułapu dochodów, który ustanawia rozporządzenie 2022/1854, a tym samym osiągnięcia tego celu.

46 Po trzecie, należy zauważyć, że zgodnie z art. 6 ust. 3 tego rozporządzenia państwa członkowskie są zobowiązane do wprowadzenia skutecznych środków w celu zapewnienia skutecznego stosowania pułapu i zapobiegania jego obchodzeniu. Tymczasem, z uwagi na treść przepisów art. 6 ust. 2 oraz art. 7 ust. 6 wspomnianego rozporządzenia, których brzmienie zostało przypomniane, odpowiednio, w pkt 33 i 35 niniejszego wyroku, konieczne może okazać się zapewnienie gromadzenia i kontrolowania bardzo dużej ilości danych. Okoliczność ta pozwala

zatem również uznać, że w zależności od specyfiki danego rynku krajowego lub trudności technicznych, jakie mogą wystąpić w odniesieniu do możliwości wyodrębnienia dochodów, które faktycznie powinny zostać objęte ustanowionym przez to rozporządzenie środkiem w postaci pułapu, zastosowanie domniemań może okazać się konieczne.

47 Znaczna waga obciążenia administracyjnego mogącego wyniknąć z wprowadzenia tego środka w postaci pułapu została zresztą uznana przez prawodawcę Unii, który w art. 7 ust. 3 rozporządzenia 2022/1854 daje państwom członkowskim między innymi możliwość zdecydowania, w szczególności gdy zastosowanie pułapu przewidzianego w art. 6 ust. 1 tego rozporządzenia prowadzi do znacznego obciążenia administracyjnego, że pułap ten nie ma zastosowania do producentów wytwarzających energię elektryczną za pomocą instalacji wytwarzania energii elektryczną o zainstalowanej mocy nieprzekraczającej 1 MW.

48 Z powyższego wynika, że rozporządzenie 2022/1854 nie stoi na przeszkodzie temu, by państwo członkowskie stosowało domniemania w celu ustalenia kwoty dochodów rynkowych, które powinny zostać objęte ustanowionym w tym rozporządzeniu środkiem w postaci pułapu, pod warunkiem że domniemania te pozwalają na uzyskanie racjonalnych szacunków rzeczonych dochodów, które odzwierciedlają realia rynkowe w rozpatrywanym okresie.

49 W tym względzie należy zauważyć, po pierwsze, że okoliczność, iż państwo członkowskie zdecydowało się w danym wypadku na wprowadzenie, na podstawie obiektywnych elementów rozróżnienia, domniemań zmiennych w zależności od danych operatorów, instalacji lub technologii bądź też ciągu domniemań, nie może oznaczać, że warunek wskazany w poprzednim punkcie niniejszego wyroku nie został spełniony, o ile w odniesieniu do każdej z kategorii operatorów, instalacji lub technologii, których ewentualnie dotyczy to domniemanie, ustanowione domniemanie umożliwia uzyskanie rozsądnego szacunku dochodów właściwych dla tej kategorii, a ponadto możliwość rozróżnienia między technologiami została wyraźnie dozwolona w rozporządzeniu 2022/1854, mianowicie w jego art. 8 ust. 1 lit. a). Po drugie, nawet stosowanie domniemań niewzruszalnych może spełniać ten warunek, w szczególności gdy dotyczą one ograniczonej i szczególnej kategorii producentów, których dochody, ze względu na szczególne dotyczące ich okoliczności lub specyfikę danego rynku krajowego, zostały wcześniej ustalone w porozumieniu z organami władzy publicznej lub są unormowane w uregulowaniach krajowych, w związku z czym zainteresowani producenci nie mogą łatwo od nich odstąpić.

50 Ze stwierdzeń tych wynika również, że stosowanie takich domniemań, jeżeli spełniają one wspomniany warunek, nie może zostać uznane za sprzeczne z zasadą proporcjonalności. W tym względzie należy przypomnieć, że zasada ta, należąca do ogólnych zasad prawa, do których przestrzegania zobowiązane są państwa członkowskie przy stosowaniu prawa Unii, zgodnie z orzecznictwem przypomnianym w pkt 40 niniejszego wyroku wymaga, aby wprowadzone w życie środki były odpowiednie do realizacji zasługujących na ochronę celów wytyczonych przez dane uregulowanie i nie wykraczały poza to, co jest konieczne do ich osiągnięcia (zob. podobnie wyroki: z dnia 21 lutego 2008 r., Netto Supermarkt, C-271/06, EU:C:2008:105, pkt 19 i przytoczone tam orzecznictwo; a także z dnia 8 grudnia 2020 r., Węgry/Parlament i Rada, C-620/18, EU:C:2020:1001, pkt 111).

51 Otóż biorąc pod uwagę pilną potrzebę wprowadzenia środka w postaci pułapu dochodów ustanowionego w rozporządzeniu 2022/1854, a to w celu ochrony końcowych odbiorców energii elektrycznej, a także wyjątkowy i ograniczony w czasie charakter tego środka, zastosowanie domniemań, w tym, w stosownym przypadku, domniemań niewzruszalnych, w celu dokładnego ustalenia kwoty dochodów, do której należy zastosować wspomniany środek, należy uznać za

proporcjonalne, pod warunkiem że – jak wspomniano w pkt 48 niniejszego wyroku – pozwalają one na uzyskanie racjonalnych szacunków wspomnianych dochodów, które to szacunki odzwierciedlają realia rynkowe w rozpatrywanym okresie.

52 Ponieważ konkretna ocena kwestii, czy dane domniemanie spełnia ten warunek, ma charakter faktyczny, należy ona do kompetencji organów krajowych, które działają pod kontrolą sądów krajowych, w niniejszym przypadku – sądu odsyłającego. Jednakże zgodnie ze swoim orzecznictwem Trybunał, orzekając w przedmiocie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, może udzielić sądowi odsyłającemu wskazówek pomocnych przy dokonywaniu przez niego oceny (zob. analogicznie wyroki: z dnia 21 lutego 2006 r., Halifax i in., C-255/02, EU:C:2006:121, pkt 77; a także z dnia 11 stycznia 2024 r., Nárokuj, C-755/22, EU:C:2024:10, pkt 42).

53 W celu dokonania tej oceny należy zatem wziąć pod uwagę wszystkie okoliczności faktyczne i techniczne charakteryzujące nie tylko sytuację danych operatorów i instalacji, lecz również krajowy rynek energii elektrycznej. W tym względzie istotne mogą być zatem w szczególności, biorąc pod uwagę te szczególne cechy, skala przeszkód w gromadzeniu i kontroli danych, które pozwoliłyby ustalić, w terminie zgodnym z pilną potrzebą osiągnięcia celu ochrony końcowych odbiorców energii elektrycznej, dokładne dochody instalacji lub operatorów objętych spornym środkiem w postaci pułapu, podobnie jak kwestia, czy wprowadzone domniemania są wystarczająco precyzyjne, aby uniknąć znacznego zawyżenia lub zaniżenia dochodów osiągniętych przez zainteresowanych operatorów, jak również to, czy istnieje mechanizm korygujący umożliwiający, w stosownych przypadkach, operatorom lub organom krajowym wykazanie rzeczywistych dochodów w celu skorygowania wyniku tych domniemań, jeżeli nie prowadzą one do racjonalnych szacunków odzwierciedlających realia rynkowe w rozpatrywanych okresie.

54 Ponadto, biorąc pod uwagę ustalenia zawarte w pkt 40 niniejszego wyroku, nie ma potrzeby, aby Trybunał wypowiadał się w przedmiocie wykładni art. 288 TFUE, o którą zwrócił się sąd odsyłający.

55 W świetle całości powyższych rozważań na pytania pierwsze i drugie należy odpowiedzieć, że art. 6–8 rozporządzenia 2022/1854 w związku z art. 2 pkt 5 i 9 tego rozporządzenia oraz z zasadą proporcjonalności należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie uregulowaniom krajowym, zgodnie z którymi kwotę dochodów, do której ma zastosowanie pułap dochodów rynkowych określony na podstawie tego art. 8, ustala się, w zależności od wskazanych instalacji wytwarzających energię elektryczną, albo na podstawie domniemań niewzruszalnych, albo na podstawie domniemań wzruszalnych, które mogą zostać obalone jedynie, po pierwsze, poprzez uzasadnienie rzeczywistych dochodów osiągniętych przez wszystkie instalacje danego operatora, i po drugie, za pomocą innych domniemań, o ile domniemania te pozwalają na uzyskanie racjonalnych szacunków tych dochodów, które to szacunki odzwierciedlają realia rynkowe w rozpatrywanym okresie.

W przedmiocie pytania trzeciego

56 Poprzez pytanie trzecie sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 6–8 i art. 22 ust. 2 lit. c) rozporządzenia 2022/1854 w związku z art. 288 TFUE, a także z zasadami pierwszeństwa i skuteczności prawa Unii oraz lojalnej współpracy należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie uregulowaniom krajowym przyjętym po wejściu w życie tego

rozporządzenia, które przewidują stosowanie środka w postaci pułapu dochodów rynkowych podobnego do środka, który został wprowadzony przez to rozporządzenie, lecz w okresie poprzedzającym okres określony w tym rozporządzeniu.

57 W tym względzie należy zauważyć, że zgodnie z art. 22 ust. 1 rozporządzenia 2022/1854 weszło ono w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, czyli w dniu 8 października 2022 r. Zgodnie z art. 22 ust. 2 lit. c) tego rozporządzenia jego art. 6, 7 i 8 miały zastosowanie od dnia 1 grudnia 2022 r. do dnia 30 czerwca 2023 r.

58 Otóż z żadnego przepisu rozporządzenia 2022/1854 nie wynika, że miałoby ono mieć zastosowanie do środka w postaci pułapu dochodów ustanowionego w uregulowaniach krajowych na okres poprzedzający wejście w życie tego rozporządzenia, ani tym bardziej że takie uregulowania powinny spełniać warunki przewidziane w tym rozporządzeniu. W związku z tym, jak zauważył również rzecznik generalny w pkt 59 opinii, w braku mających zastosowanie ratione temporis uregulowań Unii w tej dziedzinie nie można uznać, że państwa członkowskie są pozbawione możliwości wykonywania swoich kompetencji, w niniejszym przypadku poprzez przyjęcie środka w postaci pułapu dochodów rynkowych, który jest podobny do środka, którego wprowadzenia wymaga rozporządzenie 2022/1854, lecz którego czasowy zakres stosowania jest inny niż ten przewidziany w tym rozporządzeniu, lub że mogą skorzystać z takiego uprawnienia jedynie z zastrzeżeniem wyraźnego upoważnienia w tym zakresie ze strony prawodawcy Unii.

59 Okoliczność, że takie uregulowania krajowe zostały przyjęte, mimo że rozporządzenie to już obowiązywało, nie ma w tym względzie znaczenia. Żaden z przepisów tego rozporządzenia nie wskazuje bowiem, że poprzez jego przyjęcie prawodawca Unii zamierzał pozbawić państwa członkowskie tego uprawnienia lub uzależnić korzystanie z niego od takiego upoważnienia. Przeciwnie, jak wynika z brzmienia art. 8 ust. 1 rozporządzenia 2022/1854, prawodawca Unii wyraźnie przewidział możliwość wprowadzenia lub utrzymania przez państwa członkowskie środków w postaci pułapu dochodów rynkowych bardziej rygorystycznych niż pułap przewidziany w art. 6 ust. 1 tego rozporządzenia. Podobnie w motywie 1 wspomnianego rozporządzenia podkreślono, że od września 2021 r. zaobserwowano bardzo wysokie ceny na rynkach energii elektrycznej oraz że rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie doprowadziła do znacznego dodatkowego wzrostu i zmienności cen energii elektrycznej. Ponadto prawodawca Unii zauważył w motywie 5 tego rozporządzenia, że ten kryzys energetyczny dotknął wszystkie państwa członkowskie, choć w różnym stopniu, a z motywu 28 tego rozporządzenia wynika, że od lutego 2022 r. zaobserwowano skrajny i trwały wzrost cen.

60 Elementy te wskazują, że mając pełną świadomość przysługującej państwom członkowskim możliwości działania w ramach ich kompetencji z uwzględnieniem specyfiki ich rynków krajowych, prawodawca Unii postanowił nie regulować na poziomie Unii pułapu dochodów rynkowych poza czasowym zakresem stosowania przewidzianym w rozporządzeniu 2022/1854, a tym bardziej pozbawić państw członkowskich ich kompetencji do uregulowania tej kwestii w odniesieniu do okresu poprzedzającego okres stosowania przewidziany w tym rozporządzeniu.

61 W tym względzie prawdą jest, jak już przypomniano w pkt 40 niniejszego wyroku, że państwa członkowskie powinny wykonywać swoje kompetencje z poszanowaniem prawa Unii. Jednakże w niniejszej sprawie, poza wątpliwościami przedstawionymi przez sąd odsyłający w pytaniach pierwszym i drugim, z wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym nie wynika, by sąd ten miał wątpliwości co do materialnej zgodności uregulowań krajowych leżących u podstaw sporów w postępowaniach głównych z innymi przepisami prawa Unii, które z kolei mogłyby mieć zastosowanie ratione temporis.

62 Ani art. 288 TFUE, ani zasady pierwszeństwa i skuteczności prawa Unii lub lojalnej współpracy nie mogą w niniejszym przypadku uzasadniać odmiennej oceny.

63 Po pierwsze, ani art. 288 TFUE, ani zasady pierwszeństwa i skuteczności prawa Unii nie mogą zmieniać zakresu stosowania rozporządzenia, o którym zdecydował prawodawca Unii.

64 Po drugie, prawdą jest, że zgodnie z zasadą lojalnej współpracy ustanowioną w art. 4 ust. 3 TUE państwa członkowskie powstrzymują się w szczególności od podejmowania wszelkich środków, które mogłyby zagrażać urzeczywistnieniu celów Unii. Jednakże w świetle w szczególności tego, co zostało stwierdzone w pkt 60 niniejszego wyroku, a także faktu, że wprowadzenie środka w postaci pułapu dochodów podobnego do środka przewidzianego w rozporządzeniu 2022/1854 z natury rzeczy realizuje cele zgodne z celami tego rozporządzenia, nie można uznać, że stosując na poziomie krajowym taki środek, zanim zostanie on wprowadzony na poziomie Unii, państwo członkowskie naruszałoby tę zasadę.

65 W świetle całości powyższych rozważań na pytanie trzecie należy odpowiedzieć, że art. 6–8 i art. 22 ust. 2 lit. c) rozporządzenia 2022/1854 w związku z art. 288 TFUE, a także z zasadami pierwszeństwa i skuteczności prawa Unii oraz lojalnej współpracy, należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie uregulowaniom krajowym przyjętym po wejściu w życie tego rozporządzenia, które przewidują stosowanie środka w postaci pułapu dochodów rynkowych podobnego do środka, który został wprowadzony przez to rozporządzenie, lecz w okresie poprzedzającym okres określony w tym rozporządzeniu.

W przedmiocie kosztów

66 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (czwarta izba) orzeka, co następuje:

1) Artykuły 6–8 rozporządzenia Rady (UE) 2022/1854 z dnia 6 października 2022 r. w sprawie interwencji w sytuacji nadzwyczajnej w celu rozwiązania problemu wysokich cen energii w związku z art. 2 pkt 5 i 9 tego rozporządzenia, a także z zasadą proporcjonalności,

należy interpretować w ten sposób, że:

nie stoją one na przeszkodzie uregulowaniom krajowym, zgodnie z którymi kwotę dochodów, do której ma zastosowanie pułap dochodów rynkowych określony na podstawie tego art. 8, ustala się, w zależności od wskazanych instalacji wytwarzających energię elektryczną, albo na podstawie domniemań niewzruszalnych, albo na podstawie domniemań wzruszalnych, które mogą zostać obalone jedynie, po pierwsze, poprzez uzasadnienie rzeczywistych dochodów osiągniętych przez wszystkie instalacje danego operatora, i po drugie, za pomocą innych domniemań, o ile domniemania te pozwalają na uzyskanie racjonalnych szacunków tych dochodów, które to szacunki odzwierciedlają realia rynkowe w rozpatrywanym okresie.

2) Artykuły 6–8 i art. 22 ust. 2 lit. c) rozporządzenia 2022/1854 w związku z art. 288 TFUE oraz zasadami pierwszeństwa i skuteczności prawa Unii, a także lojalnej współpracy,

należy interpretować w ten sposób, że:

nie stoją one na przeszkodzie uregulowaniom krajowym przyjętym po wejściu w życie tego rozporządzenia, które przewidują stosowanie środka w postaci pułapu dochodów rynkowych podobnego do środka, który został wprowadzony przez to rozporządzenie, lecz w okresie poprzedzającym okres określony w tym rozporządzeniu.

Podpisy